

ถ้อยแถลงของสำนักพิมพ์ และผู้เล่าเรื่อง

เทือกเขาหิมาลัยอยู่ทางตอนเหนือของประเทศอินเดีย สูง 2,165 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล เป็นเทือกเขาที่งดงามและมีชื่อเสียงรู้จักแพร่หลายไปทั่วโลก บนเทือกเขาหิมาลัย มียอดเขาใหญ่น้อยสูงเสียดฟ้ามากมายหลายยอด ยอดที่สูงที่สุดคือยอดเขาเอเวอเรสต์ซึ่งสูงกว่าเทือกเขาหิมาลัยกว่าสี่เท่าตัวและมีรูปร่างเป็นทรงพีระมิด

ณ เทือกเขาหิมาลัยแสนงามแห่งนี้ มีเรื่องเล่ามากมายที่ชวนให้ชาวโลกขบขัน ชวนให้คิด ชวนให้พิณิจ และชวนให้พิเคราะห์อย่างลึกซึ้ง หนังสือเล่มนี้รวบรวมเรื่องเล่าจำนวน 54 เรื่อง จาก 4 ประเทศบนเทือกเขาหิมาลัยมาเสนอผู้อ่าน ได้แก่ เรื่องเล่าจากประเทศเนปาล ซึ่งเปรียบดังหลังคาโลก เรื่องเล่าจากประเทศทิเบต อาณาจักรแห่งความเลื่อมใสศรัทธาในศาสนาอย่างลึกซึ้ง เรื่องเล่าจากประเทศภูฏาน อาณาจักรสูงเสียดฟ้าแห่งเทือกเขาหิมาลัย...อาณาจักรที่ประชาชนยึดถือความสุขเหนือสิ่งอื่นใด และเรื่องเล่าจากแคว้นแคชเมียร์ของอินเดียซึ่งได้รับสมญานามว่า ‘ดินแดนสวรรค์ในอ้อมกอดของหิมาลัย’

๐ ยอดเรื่องเล่าจากเนปาล

ณ ที่ราบสูงแห่งเทือกเขาหิมาลัย มีประเทศเล็กๆ ประเทศหนึ่งตั้งอยู่ระหว่างตอนเหนือของประเทศอินเดียและประเทศทิเบต ประเทศดังกล่าวคือประเทศเนปาลซึ่งพระราชอาปริทวินารายัน ซาห์

ทรงเป็นผู้ก่อตั้งขึ้นในศตวรรษที่ 17

ประชาชนชาวเนปาลแบ่งตามชาติพันธุ์วิทยาออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ พวกโปรโตมองโกลอยด์ซึ่งอยู่ทางเหนือและพวกอินโดอารยันซึ่งอยู่ทางใต้ ศาสนาที่ประชาชนส่วนใหญ่นับถือคือศาสนาพุทธและศาสนาฮินดู ด้วยเหตุนี้ พระพุทธเจ้า พระวิษณุ และพระศิวะจึงมีบทบาทสำคัญมากในวิถีชีวิตของชาวเนปาล

ถึงแม้ว่าชาวเนปาลจะประกอบด้วยชนเผ่าเล็กๆ หลายเผ่า เช่น กูรุง ลิมบา ทามัง มาการ์ และเนวาร์ เป็นต้น แต่กลับไม่มีเรื่องเล่าจากเนปาลเรื่องใดที่มีลักษณะบ่งชี้ว่าเป็นของชนกลุ่มใดหรือเผ่าใดเผ่าหนึ่งโดยเฉพาะ มีแต่เรื่องเล่าที่มีลักษณะความเป็นเนปาลโดยรวม

เรื่องเล่าจากเนปาลมีลักษณะหลายอย่างคล้ายคลึงกับเรื่องเล่าจากอินเดียและทิเบต ทั้งนี้เพราะผู้แต่งได้รับแรงบันดาลใจจากเทพนิยายของชาวฮินดูและได้รับอิทธิพลจากลัทธิลามะอันเป็นพุทธศาสนานิกายหนึ่งซึ่งเป็นที่นับถือกันแพร่หลายในประเทศทิเบต

เรื่องเล่าจากเนปาลเรื่องต่างๆ ในเล่มนี้สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิต ประเพณีทางสังคม สิ่งที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ บทบาทของไสยศาสตร์และระบบความคิดของชาวเนปาล ถึงแม้ว่าประเทศเนปาลจะถูกจัดว่าเป็นหนึ่งในสิบของประเทศที่ยากจนที่สุดในโลก แต่เรื่องเล่าจากเนปาลก็เป็นประจักษ์พยานได้อย่างดีว่าชาวเนปาลไม่ได้ด้อยในเรื่องสติปัญญาเลย กลวิธีการผูกเรื่อง ความคิด ตลอดจนเนื้อหาที่ปรากฏในหนังสือเล่มนี้จะเป็นประจักษ์พยานได้อย่างดีว่าผู้แต่งเรื่องเล่าต่างๆ เหล่านี้มีความเฉลียวฉลาดในการแต่งเรื่องและสามารถใช้กลยุทธ์ในการให้ข้อคิดรวมทั้งคติสอนใจแก่ผู้อ่านได้แบบยลเพียงใด

ฉากของเรื่องเล่าต่างๆ ในเล่มนี้สะท้อนให้เห็นสภาพแวดล้อมต่างๆ ของประเทศเนปาล เช่น ภูเขาและป่าต่างๆ แห่งเทือกเขาหิมาลัย หมู่บ้านในชนบท เป็นต้น ผู้อ่านจะซาบซึ้งกับจินตนาการอันเฉลียวฉลาดและกว้างไกลของผู้แต่งดังปรากฏในเรื่อง *ต้นไม้แต่งงาน* *ประชาธิปไตย* ของต้นมะม่วง และ *มนุษย์แห่งฟ้า* *มนุษย์แห่งดิน* เป็นต้น เรื่อง *ฮันซีและบันซี* เจ้าหญิงชั้นเคซารี และพรจากเทพารักษ์ เป็นตัวอย่างที่แสดงถึงความกล้าหาญในการตัดสินใจของตัวละครที่จะปฏิบัติในสิ่งที่ตนคิดว่าถูกต้อง เรื่อง *แข่งกันขี่เกี้ยว* เมียสองต้องห้ามโง่สุดขีด เจ้าเล่ห์เพทุบาย และช่างปั้นหม้อผู้กล้าหาญ จะทำให้ผู้อ่านสนุกสนานกับมุขตลกต่างๆ นอกจากนี้ผู้อ่านจะได้รับความรู้เกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมของชาวเนปาลรวมทั้งข้อคิดและคติสอนใจอันมีคุณค่าจากเรื่องอื่นๆ อีกมากมาย

๐ ยอดเรื่องเล่าจากทิเบต

หากดูประเทศทิเบตในแผนที่ทวีปเอเชียจะเห็นว่าชายแดนส่วนใหญ่ของประเทศนี้อยู่ติดกับดินแดนของประเทศจีนอันกว้างใหญ่ไพศาลจนแลดูคล้ายว่าประเทศทิเบตเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของประเทศจีน ดังนั้นหากใช้ปัจจัยทางภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์มาเป็นพื้นฐานในการสรุปอย่างมีเหตุผล เราก็อาจคิดว่า ‘ความเป็นทิเบต’ จะต้องเกือบเป็นหนึ่งเดียวกับ ‘ความเป็นจีน’ อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ทางการเมืองและทางสังคมที่เกิดขึ้นจากการเข้าไปปกครองทิเบตของจีนเป็นประจักษ์พยานว่า “ความเป็นทิเบต” และ “ความเป็นจีน” นั้นไม่ใช่หนึ่งเดียวกัน จึงมีการขัดแย้งกันเกิดขึ้นอยู่เสมอ

เรื่องเล่าจากทิเบตในเล่มนี้เป็นเรื่องราวที่มีสัตว์มากมายหลายชนิดเป็นตัวละครเอก เช่น เต่า ควาย กระต่าย กบ นก เสือ มด วัว เป็ด อุฐ เป็นต้น เพื่อให้ผู้อ่านได้สนุกสนาน เพิ่มความสดใสและสีสันให้โลกแห่งความคิดและจินตนาการด้วยการติดตามพฤติกรรมสเปกแทคูลาร์ของขบวนสัตว์ใหญ่น้อยเหล่านี้ พวกมันจะแสดงอุปนิสัยตามธรรมชาติ สติปัญญา กลยุทธ์ และอารมณ์ขันนานาชนิดให้ผู้อ่านได้ชื่นชมอย่างไม่คาดคิด

เมื่ออ่านเรื่องเล่าเหล่านี้ในเชิงวิเคราะห์ให้ลึกลงไปมากกว่า การอ่านเอาเรื่องโดยทั่วไป ผู้อ่านจะเห็นความเหมือนกันและความแตกต่างกันอย่างเด่นชัดใน ‘ความเป็นทิเบต’ และ ‘ความเป็นชนชาติอื่นๆ’ ที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์อยู่หลายแง่มุม

○ ยอดเรื่องเล่าจากภูฎานและแคชเมียร์

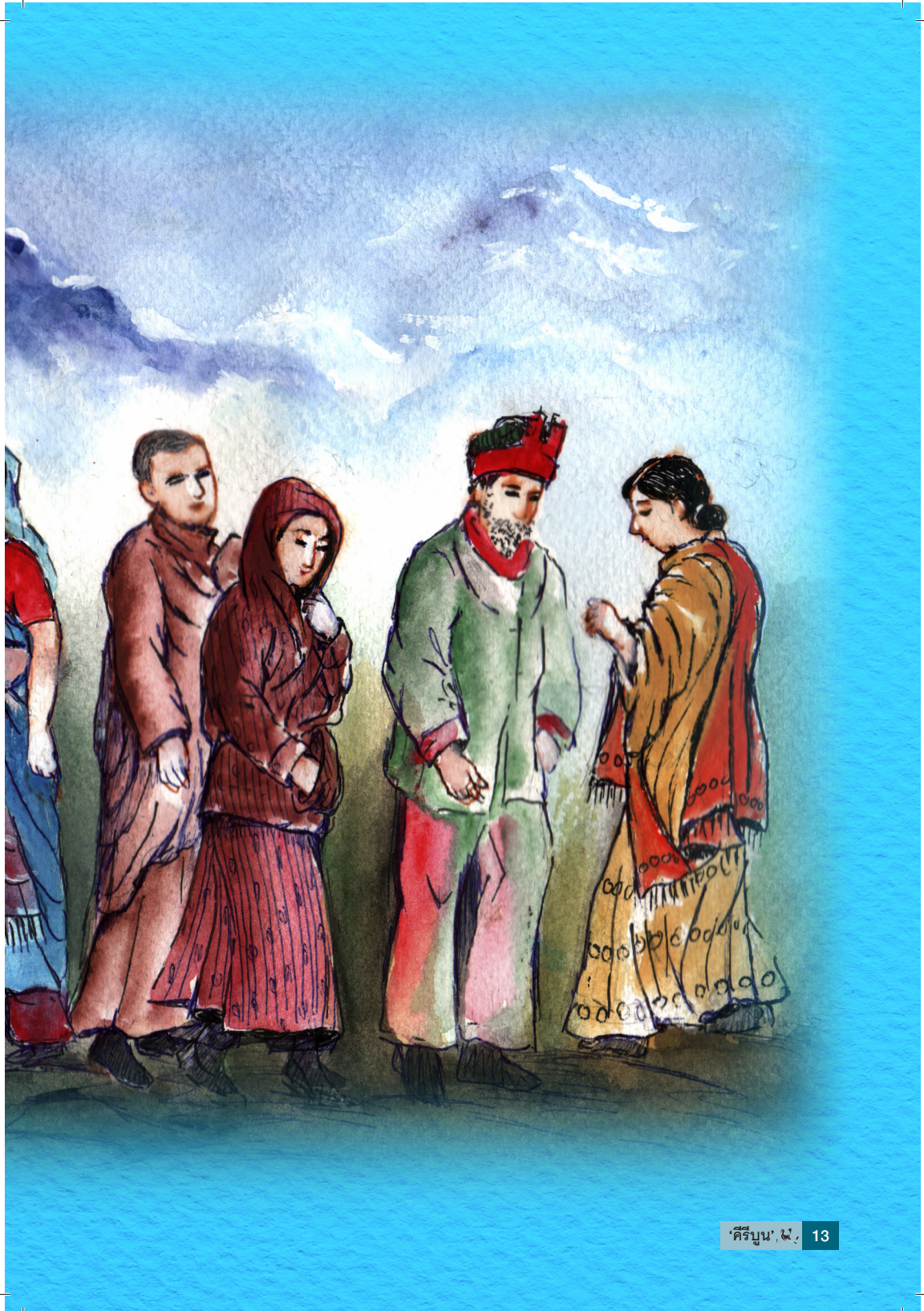
เรื่องเล่าของชนชาติใดย่อมสะท้อนชีวิต สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และระบบความคิดของชนชาตินั้นๆ การอ่านโดยใช้กลวิธีที่อยู่เหนือระดับการอ่านเอาเรื่องโดยทั่วไป เช่น การอ่านแบบตีความ การอ่านแบบขยายความ การอ่านแบบวิเคราะห์ การอ่านแบบสังเคราะห์ เป็นต้น จะทำให้ผู้อ่านได้รับทั้งความเพลิดเพลินและความรู้ที่มีค่าเกี่ยวกับ “ความเป็นชนชาตินั้นๆ” อันจะเป็นข้อมูลที่อำนวยการตัดสินใจในมหาคาณการติดต่อและอยู่ร่วมกับชนชาติเหล่านี้ในระดับโลกาณวัตร

และผู้อ่านก็สามารถพิสูจน์ความจริงของคำแนะนำนี้ได้จากการอ่านยอดเรื่องเล่าจากภูฎานและแคชเมียร์

‘ศรีบุญ’

ชนเผ่าต่างๆ บนเทือกเขาหิมาลัย

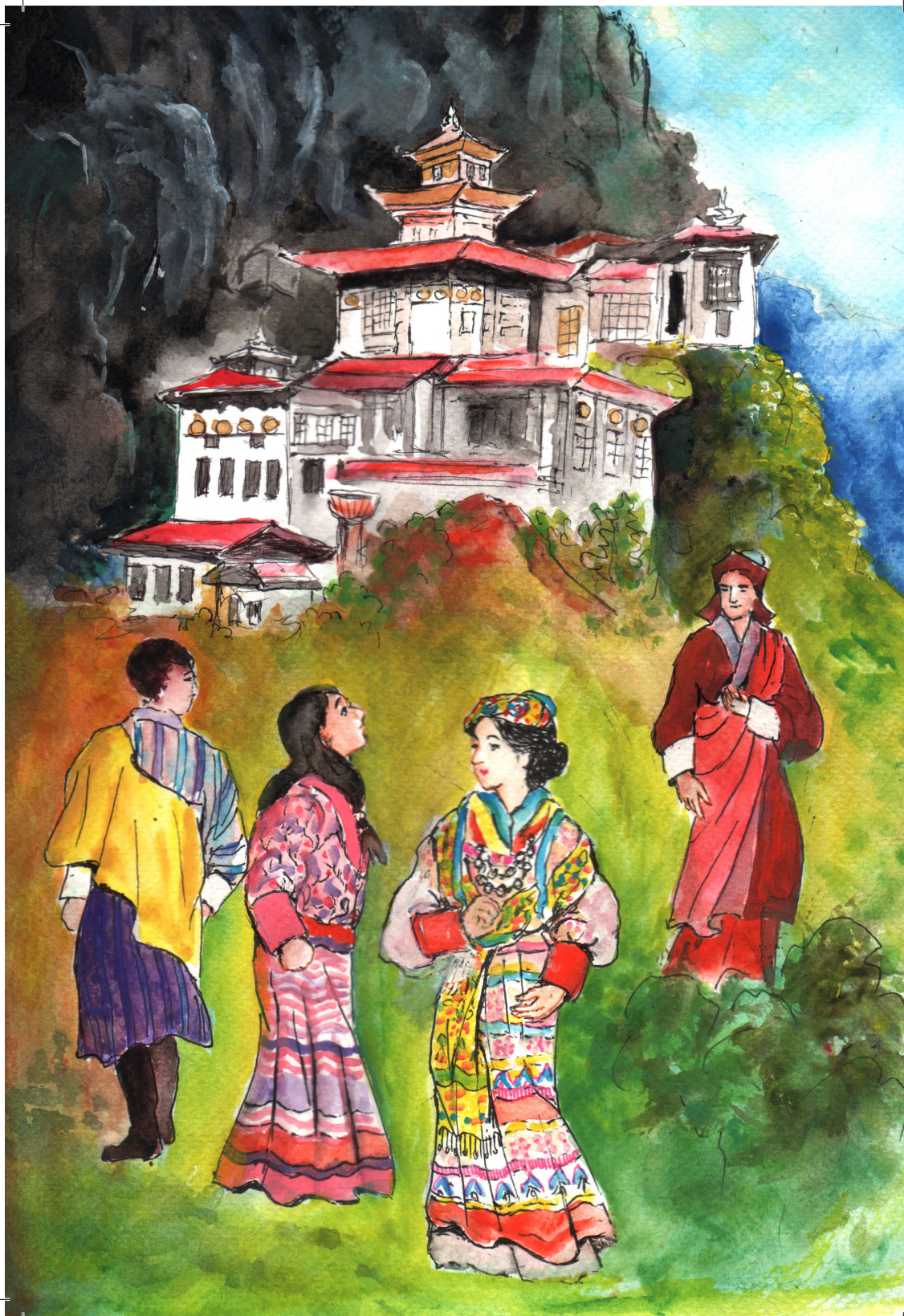
ชาวแปลา บนเทือกเขาหิมาลัย

ชาวทิเบต บนเทือกเขาหิมาลัย

ชาวภูฏาน บนเทือกเขาหิมาลัย

ต้นไม้แต่งงาน

(เนปาล)

หลายพันปีล่วงมาแล้ว ในป่ากว้างใหญ่ไพศาลบนภูเขาสูงหนึ่งของเทือกเขาหิมาลัย บรรดาต้นไม้และหมู่ไม้เตี้ยๆ เคยแต่งงานกันเหมือนดังเช่นที่มนุษย์กระทำ

ครั้งหนึ่งปรากฏว่า ต้นมังคละ* ต้นหนึ่งซึ่งกำลังออกดอกสีแดงสดสวยบานสะพรั่งบังเอิญรอดพ้นสายตาของบรรดาต้นไม้ผู้ชายซึ่งอยู่ในวัยหนุ่มแน่นอันเป็นวัยที่เหมาะสมกับการแต่งงานไป ต้นไม้วัยกลางคนต้นหนึ่งซึ่งเป็นพระและมีหน้าที่จัดการเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับการแต่งงานรวมทั้งพิธีทางศาสนา รู้สึกว่าตนควรทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้

วันหนึ่งพระต้นไม้ต้นนี้จึงไปหาราชาดันไม้และแนะนำว่า เนื่องจากสาวน้อยต้นมังคละเป็นพสกนิกรคนหนึ่งของราชาดันไม้ ราชาก็ควรดูแลรับผิดชอบเธอและควรหาดันไม้หนุ่มที่คู่ควรกับเธอมาเป็นคู่ครองของเธอ ราชาดันไม้เห็นชอบด้วยและขอให้พระต้นไม้ช่วยมองหาเจ้าสาวที่เหมาะสมให้เธอ

* ไม้ชนิดหนึ่ง ดอกเป็นแฉก

ชวนกันไปเที่ยว

(บทกวีแคชเมียร์)

เพื่อนรักทั้งหลายของข้า เราไปที่ทะเลสาบดาลกันเถอะ
เราไปว่ายน้ำและอาบน้ำกันที่นั่นให้ชื่นใจเถิด
ที่ทะเลสาบดาล เราจะเห็นเหล่าดอกบัวที่แย้มยิ้ม
เราจะได้ลิ้มรสเมล็ดบัวที่หวานชุ่มฉ่ำ
อย่าให้พ่อแม่ของเรารู้ว่าเราจะทำอะไร
เพราะวัยเด็กเป็นวัยแห่งการท่องเที่ยวไปอย่างสนุกสนาน

เสียงครวญจากเด็กหนุ่ม

(เพลงชาวบ้านแห่งเนปาล)

โอ! หวานใจของข้า โปรดไปกับข้า...
ข้าจะพาเจ้าไปที่ไนติล
ข้าจะพาเจ้าขึ้นรถไฟไปที่นั่น
ข้าจะซื้อครีมทาหน้าตาให้เจ้าทาดวงตาแสงงามของเจ้า
จะซื้อน้ำมันหอมให้เจ้าใส่ผมดำสลวยของเจ้า
โอ! หวานใจของข้า โปรดไปกับข้า...
ข้าจะพาเจ้าไปที่ไนติล

จากพ่อ...ถึงลูกสาว

(บทกวีแคชเมียร์)

เจ้าคือใบไม้แสนงามแห่งสวนศรี

เจ้าคือขนมนุ่มหวานแห่งชีวิต

ลูกสาวน้อยๆ ของพ่อเอ๋ย...

ชีวิตของพ่อเป็นของเจ้า...

พ่อโชคดีเหลือเกินที่เจ้าเกิดมาเป็นลูกสาวของพ่อ

พ่อจะคัดสรรดอกกุหลาบที่งามที่สุด

จากแปลงกุหลาบที่พ่อไถ่รดน้ำพรนดินมาเสียบปอยผมของเจ้า

เจ้าคือกิ่งไม้แสนงามน้อยๆ ชีวิตของพ่อเป็นของเจ้า

แม่ของเจ้าบรรจงเทหัวน้ำมันหอมใส่ถ้วยใบงาม

เพื่อประพรมลำคอส่งงามดุจหงส์ของเจ้า

เจ้าได้มาอยู่กับพี่ชายของเจ้าในบ้านของพ่อแล้ว

ลูกสาวน้อยๆ ของพ่อเอ๋ย...

ชีวิตของพ่อเป็นของเจ้า...

เสียงครวญจากแม่

(เพลงชาวบ้านแห่งเนปาล)

โอ! ลูกสาวสุดที่รักของแม่
อย่าร้องไห้คร่ำครวญไปเลยลูกรัก
บ้านของพ่อแม่ไม่ใช่บ้านที่ถาวรของเจ้า
ขณะนี้เจ้าเติบโตเป็นดอกไม้ที่ผลิบานแล้ว
เจ้าจึงไม่ใช่สมบัติของพ่อแม่อีกต่อไป!

หยันต์ตาของพ่อแม่มีหยาดน้ำตาเอ่อล้น
เราก้าวเท้าไปข้างหน้า
เพื่อเอ่ยคำอำลาลูกสาวยอดดวงใจ
พี่น้องชายหญิงยืนอยู่ที่ประตู

เพื่อเอ่ยคำอำลาเธอเช่นเดียวกัน
มิตรสหายของเธอก็มาชุมนุมกันอยู่ที่นั่น
เพื่อเอ่ยคำอำลาเพื่อนสุดที่รัก
แม้แต่สายฝนก็เริ่มร้องไห้คร่ำครวญ
แต่เธอผู้กำลังจะจากไปอยู่ที่บ้านของสามี

ไปเถิดลูกสาวสุดที่รักของแม่
ขอให้พระผู้เป็นเจ้าโปรดทรงคุ้มครองเจ้า
อย่าร้องไห้คร่ำครวญไปเลยลูกรัก
เพราะบ้านของพ่อแม่
ไม่ใช่บ้านที่ถาวรของเจ้า!

ช่างปั้นหม้อ

(เนปาล)

ช่างปั้นหม้อคนหนึ่งเป็นคนเคร่งครัดในศาสนามาก เขาใช้เวลาว่างทั้งหมดกราบไหว้บูชาพระศิวะอยู่เสมอ วันแล้ววันเล่า เขาเฝ้าแต่ไปที่วัดของหมู่บ้านและร่วมพิธีกรรมประจำวันทางศาสนา เช่น การอดอาหารและการทำบุญแก่นักบวชทั้งหลาย นอกจากนี้เขายังเชื่อสัจย์ต่ออาชีพของเขาอย่างมาก เขาทำงานหนักและพยายามผลิตแต่หม้อที่มีคุณภาพดีเท่านั้น

แต่ช่างปั้นหม้อผู้นี้ก็มีสิ่งที่น่าเสียใจอย่างหนึ่งในชีวิตของเขา แม้ว่าเขาจะใช้ความพยายามอย่างมากที่สุดแล้วก็ตาม สิ่งนั้นก็คือหม้อที่เขาตั้งใจผลิตให้มีคุณภาพดีที่สุดแล้วยังคงแตกง่ายอยู่เสมอ

คืนหนึ่งขณะที่ช่างปั้นหม้อกำลังเคลือบกลับไป พระศิวะก็ทรงปรากฏพระองค์ขึ้นในความฝันของเขาและตรัสถามเขาว่า “เจ้าต้องการทำหม้อดินที่ไม่มีวันจะแตกจริงๆ รึ”

“ใช่แล้ว พระผู้เป็นเจ้า นั่นคือสิ่งที่ข้าฝืนมาตลอดชีวิต” ช่างปั้นหม้อตอบ “ข้าจะเป็นผู้ที่มีความสุขที่สุดในโลกหากสามารถทำเช่นนั้นได้”

“ลองคิดทบทวนเรื่องนี้ให้ดีอีกครั้งหนึ่ง” พระศิวะตรัส “หาก

